

V JORNADA D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI DE LA GUERRA CIVIL AL FRONT DE L'EBRE

Dissabte 8 d'octubre de 2022

CONSORCI MEMORIAL
DELS ESPAIS DE LA
BATALLA DE L'EBRE

Palau Oliver de Boteller

Carrer Jaume Ferran, 4 -TORTOSA

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

HUGO
PIÑAS

V JORNADA D'ARQUEOLOGIA I PATRIMONI DE LA GUERRA CIVIL AL FRONT DE L'EBRE

Dissabte 8 d'Octubre

Després de dos anys de pandèmia causada per la covid, tornem a celebrar la Jornada d'Arqueologia i Patrimoni de la Guerra Civil al front de l'Ebre, en la que serà la cinquena edició. Una jornada pensada per reprendre totes les intervencions dutes a terme des de l'any 2019, especialment aquelles realitzades en l'àmbit de les Terres de l'Ebre, però també amb la participació d'altres treballs de recerca que s'han fet fora del nostre territori.

Així doncs, després d'una llarga pausa, el Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE) i el Servei de Patrimoni Arqueològic i Paleontològic dels Serveis Territorials de Cultura a les Terres de l'Ebre, col·laborem per fer possible la difusió dels treballs d'arqueologia realitzats a les nostres terres i per donar a conèixer els resultats de les experiències i recerques, amb la finalitat de promoure les eines de difusió, protecció i conservació d'aquest patrimoni tan interessant i valuós.

Són temes d'aquesta jornada: els treballs d'exhumació de fosses de soldats als espais de la batalla de l'Ebre, l'inventari de recerca de fortificacions defensives, la prospecció i recerca en territori ebrenç vinculada a treballs arqueològics preventius motivats per infraestructures com els parcs eòlics de la Terra Alta, així com els treballs de millora d'espais de la batalla de l'Ebre malmesos pels temporals de llevant. També s'hi inclouen, amb un punt de curiositat, aquelles petjades que varen deixar els soldats participants a la Batalla de l'Ebre mitjançant la inscripció de grafitos en moltes parets i murs de les nostres comarques.

La protecció d'aquest ric patrimoni i la complexitat de gestionar-ne el manteniment és clau a l'hora de garantir-ne la conservació. Aquesta problemàtica ens ha animat a incloure en la jornada d'enguany un espai de diàleg entre els especialistes i el públic assistent per debatre el tractament, la conservació i la protecció dels espais històrics de la Guerra Civil, tant des d'una visió general, que englobaria la península, com particular, ajustada al nostre territori.

Per acabar, anunciem també que en aquesta edició tindrem l'oportunitat de presentar la publicació de les Actes de les IV Jornades d'Arqueologia celebrades al novembre de 2019.

PROGRAMA

09.00 h Recepció dels participants

09.30 h Presentació de la V Jornada

10.00 h Ponència marc: **“Grafiters en lluita. La guerra civil en gargots”**.

A càrrec d'Enrique R. Gil de Hernández

11:00 h Pausa- cafè

11.30 h **“Les fortificacions republicanes a la costa nord de l'Ebre: Patrimoni bèl·lic de l'Ametlla de Mar, l'Ampolla i l'Aldea”**. A càrrec d'Adrià Cabezas Sánchez i Joel Ametlla Pla

12.15 h **“Arqueologia i memòria: el fort de Millet (Caseres, Terra Alta)”**.

A càrrec de Pere Rams Domènec i Josep Maria Pérez Suñé

13.00 h **“Hoy hemos abandonado el pueblo y acampado en una vieja posición inmediata a éste”. Posicions defensives i campaments al voltant de la Pobla de Massaluga en la Batalla de l'Ebre”**.

A càrrec de Josep Font Piqueras.

14.00 h Dinar

16.00 h **“El Cinglo Alt; arqueologia de la Guerra Civil al front del Pallars”**.

A càrrec de Laia Gallego Vila i Eulalia Diaz Ramoneda

16.45 h **“Balanz de les intervencions arqueològiques del Pla de Fosses (2017-2022) en relació amb la Batalla de l'Ebre”**. A càrrec d'Anna Camats Malet, Sergi González Planas, Joel Minguel Clota, Antònia Dia-Carvajal, Òscar Escala Abad, Andreu Moya i Garra, Enric Tartera Bieto i, Ares Vidal Aixalà.

17.30 h : Taula debat: **“Estat de la qüestió sobre la protecció dels espais històrics de la GC”**.

Moderada per Moderador Jordi Ramos Ruiz

19.30 h Cloenda

La Jornada és gratuïta prèvia inscripció obligatòria abans del 5 d'octubre
Emplenar i enviar el full d'inscripció a :

<https://arqueologia.tte.cat>

O demanar-lo a :
stte.cultura@gencat.cat

Aforament limitat a 60 persones.

Serveis Territorials del Departament de Cultura a les terres de l'Ebre

Telf: 977 44 80 70

Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre

Telf: 977 42 15 28